

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/53/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4218203556
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Podhorcová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4218203556.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dagmar Podhorcovej a sudkýň JUDr. Ingrid Doležajovej a JUDr. Marty Polyákovej, v právnej veci žalobcu: ARRIVA Nové Zámky, a.s., so sídlom Nové Zámky, Považská 2, IČO: 36 545 317, proti žalovanému: H. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. XX, o zaplatenie 308,70 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno z 2. marca 2020, č. k. 8C/56/2018-111, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania p o t v r d z u j e .

Žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 298,70 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v časti o zaplatenie sumy 10 eur žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 88,56 % .

2. Svoje rozhodnutie právne oprel o ust. § 451 ods. 1, 2, § 760, § 772 veta prvá Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) v platnom znení, § 14 ods. 1 písm. d), § 16 ods. 4 zák. č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave. Dôvodil, že žalobca sa v konaní domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 308,70 eura z dôvodu, že bol kontaktovaný spoločnosťou Transdata s.r.o., ktorá spravuje čipové karty žalobcu a bol informovaný o nelegálnej manipulácii s dopravnými kartami žalobcu a o tom, že čipové karty žalobcu sa plnia aj na neautorizovaných zariadeniach. O podanej žalobe rozhodol prvým rozsudkom č. k. 8C/56/2018-45 zo dňa 18. 03. 2019, proti ktorému podal odvolanie žalovaný a odvolací súd uznesením č. k. 6Co/98/2019-63 zo dňa 31. 07. 2019 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a mu vrátil na ďalšie konanie s tým, aby zabezpečil predloženie prepravného poriadku účinného od 01. 01. 2016 do 30. 06. 2018, aby skúmal ako skončilo trestné konanie vedené pod č. ČVS: ORP-677/2-VYS-NZ-2017 a ďalšie konania vedené na Okresnom súde Komárno. Vykonaným dokazovaním zistil, že z tarify žalobcu vyplývalo, že žalobca ako poskytovateľ verejnej cestnej hromadnej pravidelnej osobnej dopravy vydáva čipové karty, ktoré slúžia ako elektronický nosič finančnej zálohy cestujúceho na elektronickú platbu jednorazového cestovného. Čipovú kartu vystavuje žalobca na svojich obchodných miestach a po jej vystavení sa stáva majetkom cestujúceho, ktorý si ju zakúpil. Čipová karta je vystavená na osobu a je neprenosná. Klient obdrží autorizovanú čipovú kartu s menom a fotografiou a je mu dobitý kredit vo výške jeho požiadavky. Klient si môže čipovú kartu nabiť na autorizovaných miestach, teda na predajných miestach žalobcu a to na autobusových staniach alebo priamo v autobuse cez palubný počítač. Každé iné dobíjanie čipovej karty je neautorizované. Minimálna zálohová platba je 5 eur pri nabíjaní. Po zaplatení zálohy je cestujúcemu vydaný daňový doklad o zaplatení a celkovej výške kreditného zostatku na čipovej karte.

Stratu, resp. krádež čipovej karty je potrebné bezodkladne nahlásiť žalobcovi ako dopravcovi. Podľa čl. 8 bod 3 Tarify, na žiadosť cestujúceho môže dopravca stratenú alebo odcudzenú čipovú kartu zablokovať proti neoprávnenému použitiu. Oboznámil sa s účtom karty žalovaného a zistil, že počítačový stav karty dňa 07. 01. 2016 bol 0 a zostatok dňa 23. 06. 2017 predstavoval sumu vo výške 10 eur, pričom medzi uvedenými dňami čerpal žalovaný na cestovnom vo výške 309,75 eura, hoci žalovaný realizoval vklad na kartu zálohy a to dňa 20. 05. 2016 sumu 5 eur a dňa 02. 06. 2017 sumu 5 eur. Dôvodil, že ak žalovaný realizoval výbery cestovného vo výške 309,75 eura /súd prvej inštancie správne myslel sumu 308,70 eura, ktorá chyba v písaní nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia/, pričom na tieto spotreboval aj svoj kredit vo výške 10 eur, žalovaný sa s poukazom na § 451 ods. 1, 2 OZ bezdôvodne obohatil vo výške 298,70 eur (309,75 - 10) bez ohľadu na skutočnosť, že žalobca evidoval neautorizované dobitie karty vo výške 309,75 eura. Žalovaný bez autorizovaného dobitia, teda finančného krytia vyčerpal na cestovnom sumu 298,70 eura, pričom toto cestovné žalobcovi neuhradil. Neoprávnené dobíjanie sa uskutočňovalo cez aplikáciu, ktorá je voľne dostupná na internete a pomocou tejto aplikácie je možné čipové karty dobíť bez vedomia spoločnosti. Aplikácia bola hacknutá a nachádzala sa v mobilnom telefóne názov: Y. Z. M.-Y. X.X.X.E.. Žalobca v danom prípade poskytol žalovanému plnenie v hodnote 298,70 eura bez právneho dôvodu, keďže žalovaný použil dopravný prostriedok žalobcu bez úhrady určeného cestovného, teda v rozpore s § 760 OZ a § 14 ods. 1 písm. d) zák. č. 56/2012 Z. z. v dôsledku čoho sa žalovaný bezdôvodne obohatil o sumu 298,70 eura. Uviedol tiež, že kto neoprávnené vyrobí, pozmení, obstará, drží, užíva čipovú kartu alebo predmet spôsobilý plniť funkciu platobnej karty, môže sa takýmto konaním dopustiť priestupku alebo trestného činu. Zosumarizoval, že v prejednávanej veci mal žalobca bremeno tvrdenia, že žalovaný v rozhodnom období, t.j. od 01. 01. 2016 do 30. 06. 2017 požíval čipovú kartu č. XXXXX, L.: XXX XXX XXXX a dobíjanie predmetnej karty realizoval na neautorizovaných zariadeniach. Z tohto bremena tvrdenia mal dôkaznú povinnosť preukázať uzavretie zmluvy, teda existenciu právneho vzťahu zo zmluvy o preprave osôb, poskytnutie dopravných služieb žalovanému a že žalovaný za poskytnutie dopravných služieb riadne a včas nezaplatil. Tieto skutočnosti žalobca preukázal účtom z príslušnej karty, z ktorého bolo zrejmé, že výška vkladov na karte bola v rozhodnom období 10 eur, pričom výbery z čipovej karty boli uskutočňované vo výške 308,70 eura. K tvrdeniam žalovaného, že v rozhodnom období kartu stratil a výbery z karty neuskutočňoval on, zaujal stanovisko, že bolo povinnosťou žalovaného svoje tvrdenia preukázať (napr. potvrdením polície o hlásení straty dokladov, ale aj daňovými dokladmi o zakúpení, resp. dobíjaní karty), pričom žalovaný v tomto smere nepredložil súdu žiadny dôkaz. Žalovaný v konaní nespochybnil, že bol majiteľom čipovej karty č. XXXXX, L.: XXX XXX XXXX, nepreukázal, že by v rozhodnom období nevyužíval dopravné služby žalobcu alebo že by v tom čase používal inú kartu. S ohľadom na uvedené tvrdenia žalovaného (napr., že cestoval len z Y. do W. A. a späť raz do týždňa, keďže pracoval v F., taktiež, že mal úplne iné starosti s jeho zdravotným stavom a nie myslieť nato, že karta môže byť zneužitá treťou osobou) označil za tendenčné, v snahe vyhnúť sa svojmu dlhu, keďže nepodložil svoje tvrdenia žiadnymi dôkazmi. Keďže žalovaný tvrdenia žalobcu relevantným spôsobom nepoprel, nepreukázal, že by čipovú kartu nepoužíval za účelom úhrady prepravných služieb poskytovaných žalobcom a rovnako nepreukázal, že dobíjanie kreditu na predmetnej čipovej karte vykonával autorizovaným spôsobom a s poukazom na vyššie uvedené zákonné ustanovenia, žalobe ako čiastočne dôvodnej v sume 298,70 eura vyhovel.

3. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania právne oprel o ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a dôvodil, že v predmetnej veci mal žalobca (298,70 eura) úspech v 90,28 % a žalovaný (10 eur) v 1,72 %, preto celkom bol žalobca úspešný v 88,56 %, ktorý nárok na náhradu trov konania mu priznal s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti napadnutého rozsudku.

4. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, v ktorom uviedol, že žalobca nepreukázal v konaní, že by vydával potvrdenia „hlásenie straty čipovej karty“ v inkriminovanej dobe. Uviedol, že súd prvej inštancie vôbec nevzal do úvahy, že chodí na týždňové turnusy do F.. Potvrdenie žalobcu o jeho cestách z Y. do V. označil za nepravdivé. Zvýraznil, že ústrižky zo strojčekov v autobusoch sú tlačené technológiou, že tlač na lístkoch vydrží len krátky čas, následne vybledne a text je nečitateľný, preto sa mu archivovanie lístkov javí ako zbytočné. Zopakoval, že stratu čipovej karty nenahlasoval z dôvodu jeho závažných zdravotných problémov. Namietal výšku uplatnenej sumy, žiadal o jej prehodnotenie a vyjadril ochotu zaplatiť žalobcovi sumu 50 eur ako pokutu za nenahlásenie straty čipovej karty.

5. K odvolaniu žalovaného sa písomným podaním vyjadril žalobca, v ktorom zvýraznil, že žalovaný v súlade s prepravným poriadkom zodpovedá za odcudzenú i poškodenú čipovú kartu. Ďalej zvýraznil, že nebol povinný žalovanému vydať potvrdenie o hlásení o strate čipovej karty, pretože žalovaný jej stratu nehlásil. Zvýraznil, že k zablokovaniu karty dochádza na základe riadne nahlásenej straty čipovej karty v súlade s prepravným poriadkom a hlásenie straty má klient vykonať na obchodnom mieste dopravcu s tým, že obdrží originál tlačiva. Zvýraznil, že v konaní preukázal, že žalovaný na čipovú kartu jazdil. Žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť.

6. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP prejednal odvolanie žalovaného bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), s verejným vyhlásením rozhodnutia pri splnení si povinnosti upravenej v ust. § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov konania. V zamietajúcej časti nadobudol rozsudok súdu prvej inštancie pre absenciu odvolania právoplatnosť.

7. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Podľa § 387 ods. 3 CSP, odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

9. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, prislúchajúceho spisového materiálu, vyhodnotení toho, čo uviedol vo svojom odvolaní žalovaný konštatuje, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 191 a nasl. CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na citované ust. § 387 ods. 2 CSP, keďže sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Odvolateľ k veci samotnej neuviedol žiadne skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal, a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť skutkový stav následne prijaté právne závery. Odvolací súd po preskúmaní veci zastáva názor, že súd prvej inštancie sa vypořiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré boli uvedené v podanom odvolaní, i so skutočnosťami, ktoré tvrdil odvolateľ aj v priebehu prvoinštančného konania, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti potvrdil ako vecne správny. Odvolací súd nezistil ani žiadne vady konania pred súdom prvej inštancie, ktoré by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Pre zdôraznenie správnosti rozhodnutia odvolací súd ďalej uvádza nasledovné.

10. V prejednávanej veci sa žalobca podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplata sumy 308,70 eura z dôvodu, že vykonáva prevádzkovanie verejnej cestnej hromadnej dopravy - osobnej, ako aj predaj lístkov a miesteniek. Bol kontaktovaný spoločnosťou M. s.r.o., ktorá spravuje čipové karty žalobcu a informovaný o nelegálnej manipulácii s jeho dopravnými kartami a o tom, že čipové karty sa plnia aj na neautorizovaných zariadeniach. Žalobca podal trestné oznámenie dňa 17. 07. 2017 a dňa 28. 07. 2017 bolo začaté trestné stíhanie ČVS: ORP-677/2-VYS-NZ-2017 vo veci zločinu neoprávneného obohatenia spáchaného v spolupáchateľstve. Žalovaný bol v súvislosti s odhalením neautorizovaného plnenia za obdobie od 01. 01. 2016 do 30. 06. 2017 vyzvaný na úhradu dlhu vo výške 308,70 eura v lehote 5 dní od doručenia oznámenia. Mal za to, že žalovaný porušil povinnosti uložené mu v prepravných podmienkach žalobcu a spôsobil mu majetkovú škodu titulom bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 8C/56/2018-45 zo dňa 18.

03. 2019, ktorým žalobe vyhovel z dôvodu nerozporovania nároku žalovaným. V dôsledku žalovaným podaného odvolania Krajský súd v Nitre uznesením č. k. 6Co/98/2019-63 zo dňa 31. 07. 2019 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil na ďalšie konanie s tým, aby súd prvej inštancie zabezpečil predloženie prepravného poriadku účinného od 01. 01. 2016 do 30. 06. 2018, aby skúmal výsledok trestného konania vedeného pod č. ČVS: ORP-677/2-VYS-NZ-2017 i výsledok ďalších konaní vedených na Okresnom súde Komárno. Následne súd prvej inštancie striktne dodržiavajúc postup naznačený odvolacím súdom vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorým žalobe vyhovel z dôvodu, že žalobca vo veci uniesol dôkazné bremenom ohľadom preukázania jeho nároku a naopak žalovaný neuniesol dôkazné bremeno ohľadom svojich tvrdení a dospel k záveru, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil vo výške 298,70 eura, v ktorej časti žalobe vyhovel a v časti žalobcom uplatnených 10 eur žalobu zamietol. Žalovaný podal proti vyhovujúcej časti rozsudku odvolanie, v ktorom neuviedol žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nevysporiadal. Svoje odvolanie postavil na tvrdení, že žalobca nepreukázal, že by vydával potvrdenia o hlásení straty čipovej karty, že súd prvej inštancie vôbec nevzal do úvahy, že chodí na týždňové turnusy do F.. Namietal výšku uplatnenej sumy, žiadal o jej prehodnotenie a vyjadril ochotu zaplatiť žalobcovi sumu 50 eur ako pokutu za nenahlásenie straty čipovej karty.

11. Podľa § 772 veta prvá OZ, podrobnejšiu úpravu osobnej a nákladnej prepravy určujú predpisy, najmä prepravné poriadky a tarify.

12. Podľa § 14 ods.1 písm. d) zákona č. 56/2012 Z. z., cestujúci je povinný zaplatiť cestovné a na výzvu vodiča, iného člena osádky autobusu a lebo revízora preukázať sa platným cestovným lístkom.

13. V zmysle § 16 ods. 4 zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave, cestujúci je povinný a) mať platný cestovný lístok pri nastupovaní do autobusu, ak ho vydala výdajňa cestovných lístkov mimo autobusu alebo ak ide o cestovný lístok vo forme aktivovaného elektronického média, b) kúpiť si cestovný lístok bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak cestovný lístok vydáva vodič alebo iný člen osádky autobusu, c) označiť si cestovný lístok v označovacom zariadení autobusu bezprostredne po nastúpení do autobusu, ak ide o cestovný lístok, ktorého platnosť sa začína až jeho označením.

14. V prejednávanej veci z obsahu spisu a vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca vykonáva prevádzkovanie verejnej cestnej hromadnej dopravy - osobnej, ako aj predaj lístkov a miesteniek, žalobca vydáva čipové karty na svojich obchodných miestach, ktoré slúžia ako elektronický nosič finančnej zálohy cestujúceho na elektronickú platbu jednorázového cestovného. Čipová karta sa po jej vystavení stáva majetkom kupujúceho - cestujúceho, je vystavená na osobu a je neprenosná. Majiteľ čipovej karty si ju môže nabiť výlučne na autorizovaných miestach - na predajných miestach žalobcu, na autobusových staniách alebo priamo v autobuse cez palubný počítač. Každé iné dobíjanie čipovej karty je neautorizované. V zmysle Prepravného poriadku pre pravidelnú prímestskú autobusovú dopravu žalobcu bod 10.11 (ďalej len „Prepravný poriadok“) cestujúci je sám zodpovedný za stratu alebo poškodenie cestovného lístka, dopravca neposkytuje náhradu za stratené alebo poškodené cestovné lístky, ktoré sú nepoužiteľné. V zmysle čl. 6 bod 9 Tarify dopravcu pravidelnej prímestskej autobusovej dopravy (ďalej len „Tarifa“) stratu, resp. krádež čipovej karty je potrebné bezodkladne nahlásiť dopravcovi. V zmysle čl. 8 bod 3 Tarify, na žiadosť cestujúceho môže dopravca stratenú alebo odcudzenú čipovú kartu zablokovať proti neoprávnenému použitiu. Z účtu karty žalovaného s počiatočným stavom zo dňa 07. 01. 2016 v sume 0 eur a zostatkom zo dňa 23. 06. 2017 vo výške 10 eur, vyplýva, žalovaný realizoval vklad na kartu dňa 20. 05. 2016 v sume 5 eur a dňa 02. 06. 2017 v sume 5 eur. Žalovaný realizoval celkovo výbery cestovného vo výške 308,70 eura z čipovej karty, ktorú autorizovane dobil len kreditom vo výške 10 eur. Žalobca bol kontaktovaný spoločnosťou Transdata s.r.o., ktorá spravuje čipové karty žalobcu a bol informovaný o nelegálnej manipulácii s dopravnými kartami žalobcu a o tom, že čipové karty žalobcu sa plnia aj na neautorizovaných zariadeniach. Neoprávnené dobíjanie sa uskutočňovalo cez aplikáciu, ktorá je voľne dostupná na internete a pomocou tejto aplikácie je možné čipové karty dobíť bez vedomia spoločnosti. Aplikácia je hacknutá a nachádza sa v mobilnom telefóne názov: Y.

15. Podľa § 451 ods. 1, 2 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezodkladným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

16. Podľa § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

17. Podstata zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie (§ 451 a nasl. OZ) spočíva v tom, že toho, kto poruší povinnosť neobohacovať sa na úkor iného, stíha nepriaznivý právny následok v podobe sankcie spočívajúcej v povinnosti bezdôvodné obohatenie vydať. Vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je vždy potrebné splnenie všetkých predpokladov a to získanie bezdôvodného obohatenia jedným subjektom, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma iného subjektu a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia jedným subjektom a majetkovou ujmovou druhého subjektu. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané. Aktívna legitímácia pri uplatnení právomoci zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie vyplýva z ust. § 456 OZ. Toto ustanovenie určuje subjekt, ktorý je v rámci právneho vzťahu zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie postihnutým, a preto oprávneným veriteľom je ten, v koho majetkovej sfére došlo k strate majetkových hodnôt, ktoré možno vyjadriť v peniazoch. Účelom hore citovanej právnej úpravy je predovšetkým zabrániť vzniku bezdôvodného obohatenia na úkor iného. Ak však už bezdôvodné obohatenie vzniklo, právna úprava zabezpečuje povinnosť jeho vydania. K osobitným skutkovým podstatám vzniku bezdôvodného obohatenia medzi iným patrí i plnenie bez právneho dôvodu, t. j. plnenie, kde právny dôvod od samého začiatku neexistoval. Pôjde teda o všetky tie prípady, kde poskytnuté plnenie od začiatku nemalo právny dôvod, ako napr. prijatie preddavku na plnenie podľa zmluvy, ktorú účastníci zamýšľali a k uzatvoreniu ktorej však neprišlo, prijatie plnenia, ktoré niekto omylom poskytol inému, voči ktorému nie je v žiadnom právnom vzťahu, a pod.

18. Občiansky zákonník rozoznáva 5 foriem bezdôvodného obohatenia: 1/ bezdôvodné obohatenie získané plnením bez právneho dôvodu, t.j. plnenie, kde právny dôvod od samého začiatku neexistoval. To znamená, že sa plnilo, hoci chýbala právna skutočnosť, najmä zmluva, na základe ktorej sa spravidla plní. Nedostatok právneho dôvodu musela existovať už od začiatku. Predovšetkým ide o prípady, keď ten, kto bez právneho dôvodu plnil, právny dôvod predpokladal, takže plnil neexistujúci dlh. Takýto prípad môže nastať vtedy, keď sa účastníci napríklad domnievajú, že uzavreli zmluvu, hoci ju neuzavreli alebo niekto plnil omylom niekomu inému, s ktorým nebol v zmluvnom vzťahu. V takomto prípade však treba skúmať, či nedošlo ku konkludentnému uzatvoreniu zmluvy a druhý účastník plnenie akceptoval a poskytol protiplnenie. Takýto postup je možný len vtedy, keď zmluvu možno uzavrieť v akejkoľvek forme. 2/ Bezdôvodné obohatenie získané plnením z neplatného právneho úkonu, spravidla je to z neplatnej zmluvy. Keď je zmluva neplatná, treba posudzovať jednak podľa všeobecných ustanovení o zmluvách (§ 43 a nasl.), jednak podľa ustanovení upravujúcich ten typ zmluvy, o ktorý v danom prípade ide. V prípade atypickej zmluvy musia byť splnené podmienky ustanovené v § 51. 3/ Bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý tu síce spočiatku existoval a potom dodatočne odpadol. Takýto prípad môže nastať napr. splnením rozvázovacej podmienky (§ 36 ods. 2), odstúpením od zmluvy (§ 48) alebo zrušením zmluvy. 4/ Bezdôvodné obohatenie získané z nestatočných zdrojov. Sem je potrebné zahrnúť prípady, keď bol majetkový prospech získaný trestnou činnosťou, ale aj majetkový prospech získaný v rozpore s dobrými mravmi. Platí, že každý trestný čin je konaním proti dobrým mravom, čo však neplatí opačne, nie každé konanie proti dobrým mravom je aj trestným činom. Za zdroj, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 OZ) a ktorý možno považovať za nestatočný zdroj, je len taký zdroj, ktorý konkrétna právna úprava neprobuje. Pri hodnotení nedostatočnosti zdroja sa uplatňuje domnienka statočnosti majetkového zdroja, a preto nestatočnosť zdroja musí preukazovať ten, kto sa domáha vydania bezdôvodného obohatenia. 5/ Bezdôvodné obohatenie získané plnením za niekoho, kto podľa práva mal plniť sám. Na vznik záväzku z bezdôvodného obohatenia sa teda nevyžaduje, aby sa bezdôvodné obohatenie získalo na úkor iného protiprávnym úkonom, avšak na druhej strane nie je vylúčené, že v konkrétnom prípade bude protiprávne konanie vystupovať ako predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia (napr. získanie majetkového prospechu z nestatočných zdrojov v dôsledku trestnej činnosti). Bezdôvodné obohatenie jedného subjektu na úkor majetkovej sféry druhého subjektu môže spočívať v získaní peňazí, v získaní majetkovej hodnoty vyjadriteľnej v peniazoch, ktorá spočíva vo vykonanej práci, v rozmnožení aktív alebo znížení pasív. Ak však už bezdôvodné obohatenie vzniklo, právna úprava zabezpečuje povinnosť jeho vydania. Povinným subjektom na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, kto sa bezdôvodne obohatil a oprávneným subjektom je ten, na úkor koho bezdôvodné obohatenie vzniklo.

19. S poukazom na uvedené skutkové zistenia a vzhľadom na vyššie uvedený právny rozbor odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď vyhovel žalobe žalobcu v časti týkajúcej sa sumy 298,70 eura z dôvodu, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, o ktorých tvrdeniach žalobca uniesol dôkazné bremeno. Odvolací súd k právnym záverom vyjadreným súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku zvyrazňuje, že podľa ustálenej právnej teórie súdnej praxe je sporové konanie ovládané prejednávacou zásadou, v zmysle ktorej tvrdiť skutočnosti a navrhovať na ich preukázanie dôkazy je vecou strán sporu. Teória procesného práva podmieňuje úspech strany v spore unesením dvoch bremien. Ide o bremeno tvrdiť skutočnosti, ktoré môžu privodiť jeho úspech v spore a jednak bremeno tieto skutočnosti preukázať (§ 132 ods. 1 CSP). Predmetné ustanovenie stanovuje aj dôkaznú povinnosť strán v sporovom konaní, t. j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Zásadne na stranách sporu leží iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov. Strana, ktorá neoznačila dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Totožné následky postihujú tú stranu, ktorá síce navrhla dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení strany. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť strany za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie strany nie je preukázané v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre stranu sporu nepriaznivé rozhodnutie.

20. Posudzujúc povinnosť dôkazného bremena žalobcu v predmetnom konaní je nutné uzavrieť, že v prejednávanej veci žalobca preukázal existenciu právneho vzťahu medzi ním a žalovaným /zmluva o preprave osôb/, že žalovaný v rozhodnom období od 01. 01. 2016 do 30. 06. 2017 požíval čipovú kartu č. XXXXX, L. a dobíjanie predmetnej karty realizoval na neautorizovaných zariadeniach, k autorizovanému dobitiu došlo za uvedené obdobie len v sume 10 eur, pričom výbery z čipovej karty boli uskutočňované vo výške 308,70 eura. Na druhej strane žalovaný neunesol dôkazné bremeno ohľadom svojich tvrdení, že v rozhodnom období kartu stratil a výbery z karty neuskutočňoval, v tomto smere nepredložil súdu žiaden dôkaz. Neobstojí odvolacia námietka žalovaného, že žalobca v konaní nepreukázal vydávanie potvrdenia o strate čipovej karty. Z obsahu spisu je nesporné, že žalovaný stratu svojej karty nenahlásil, aj keď bol tak povinný urobiť v zmysle Prepravného poriadku žalobcu, preto žalobca potvrdenie o strate čipovej karty, či jej zablokovanie nemohol uskutočniť. Odvolaciemu súdu v tomto smere nedá nepoznamenať, že tvrdenia žalobcu ohľadom straty čipovej karty a jej nenahlásenia sú účelové, pretože je zrejmé, že žalobca čipovú kartu potreboval na prepravu, ktorú pravidelne vykonával a vykonáva. Teda elementárnej logike a obozretnosti každého človeka v takomto prípade zodpovedá, že ak o strate čipovej karty vedel, potreboval ju na prepravu, by si minimálne s ohľadom na svoj ďalší život vybavoval novú kartu, chránil sa nahlásením straty starej karty a jej zablokovaním a zamedzil tak jej prípadnému zneužitiu. Žalovaný v konaní nepreukázal, že by v rozhodnom období nevyužíval dopravné služby žalobcu, že by v tom čase používal inú kartu alebo cestovné hradil iným spôsobom, stratu karty nenahlásil, nepreukázal, že dobíjanie kreditu na predmetnej čipovej karte vykonával autorizovaným spôsobom, teda v konaní neunesol dôkazné bremeno ohľadom svojich tvrdení. Vzhľadom na uvedené preto odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie žalobe správne ako čiastočne dôvodnej v sume 298,70 eura vyhovel z titulu bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného spočívajúceho v skutočnosti, že žalovaný bez autorizovaného dobitia na cestovnom čerpal sumu 298,70 eura. Pre úplnosť odvolací súd len dodáva, že žalovaný spotreboval aj svoj kredit vo výške 10 eur, preto súd prvej inštancie v tejto časti žalobu žalobcu správne zamietol.

21. Odvolací súd v závere konštatuje, že súd prvej inštancie správne rozhodol o trovách konania a rozhodnutie v tejto časti riadne právne zdôvodnil /bod 14. odôvodnenia rozhodnutia/, preto odvolací súd aplikujúc ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje na odôvodnenie tohto výroku ako na svoje vlastné. Súd prvej inštancie správne aplikoval ust. § 255 ods. 1 CSP.

22. Poukazujúc na vyššie uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k rovnakému právnemu záveru ako súd prvej inštancie, a teda, že žaloba žalobcu je dôvodná a bolo potrebné jej v sume 298,70 eura vyhovieť. Súd prvej inštancie starostlivo zisťoval skutkový stav veci, z ktorého následne vyvodil správne právne závery, preto je napadnuté rozhodnutie vecne správne a odvolací súd ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil v napadnutej vyhovujúcej časti a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania, keďže nezistil dôvodnosť námietok žalovaného uvádzaných v odvolaní, navyše žalovaný ani neuviedol žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevyšporiadal.

23. Podľa § 255 ods.1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

24. Podľa § 262 ods.1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

25. Podľa § 262 ods.2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

26. Podľa § 396 ods.1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

27. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, keďže v odvolacom konaní si ich náhradu neuplatnil a ani mu žiadne trovy nevznikli, s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a na rozumné usporiadanie procesných vzťahov (článok 4 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP); povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je
a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b/ dovolateľom právnická osoba, jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).